

ДЕРЖАВНА СЛУЖБА УКРАЇНИ З НАДЗВИЧАЙНИХ СИТУАЦІЙ
ЛЬВІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БЕЗПЕКИ ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ

ОСВІТНЯ ПРОГРАМА ПІДВИЩЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЇ

за напрямом «Психологічного супроводу учасників АТО та ООС»

ЗАТВЕРДЖЕНО ВЧЕНОЮ РАДОЮ
Львівського державного університету
безпеки життєдіяльності
Голова Вченої ради

 Мирослав КОВАЛЬ
(протокол № 11 від «13» 04 2022р.)

**Освітня програма підвищення
кваліфікації вводиться в дію**
з «14» 04 2022 року
(наказ № 140 від «14.04.2022р.»)

Львів 2022

РОЗРОБНИК:

Роксолана СІРКО, начальник кафедри практичної психології та педагогіки, доктор психологічних наук, доцент.

Володимир СЛОБОДЯНИК начальник інституту післядипломної освіти, кандидат психологічних наук, доцент.

ВНЕСЕНО:

Кафедрою ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій інституту післядипломної освіти

Протокол № 1 від «13» 06 2022 р.

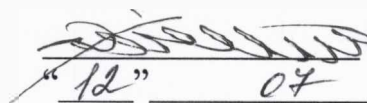
РЕКОМЕНДОВАНО:

Науково-методичною радою інституту післядипломної освіти

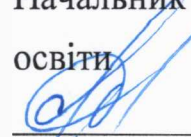
Протокол № 1 від «13» 06 2022 р.

ПОГОДЖЕНО

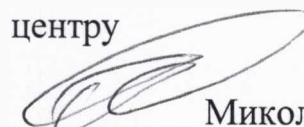
Проректор з навчальної та методичної роботи

 Дмитро ЧАЛИЙ
"12" 07 2022 р.

Начальник інституту післядипломної освіти

 Володимир СЛОБОДЯНИК
"12" 07 2022р.

Начальник навчально-методичного центру

 Микола СИЧЕВСЬКИЙ
"12" 07 2022 р.

1.ЗАГАЛЬНІ ВІДОМОСТІ

Освітня програма для підвищення кваліфікації практичних психологів за напрямом «Психологічного супроводу учасників АТО та ООС» розроблена на основі сучасної державної освітньої політики, стратегії реформування освіти в Україні і глибоких професійних знань у сфері цивільного захисту населення та територій від надзвичайних ситуацій різноманітного характеру.

Одним з основних видів професійної підготовки працівників ДСНС є підвищення кваліфікації, порядок проведення якого визначенні наказом МВС України від 26.05.2020 № 412 «Про затвердження Порядку підготовки, перепідготовки та підвищення кваліфікації осіб рядового і начальницького складу служби цивільного захисту».

Цільова група: практичні психологи.

Обсяг: програма складається із двох змістовних модулів: загальної і професійної підготовки.

Навчальний план програми передбачає 135 академічних годин – 4,5 ECTS-кредита.

Форма підвищення кваліфікації: програма передбачає очно - дистанційну форму навчання.

Дистанційна форма навчання відбувається на базі навчальної інтернет-платформи «Віртуальний університет» на сайті Львівського державного університету безпеки життєдіяльності. Доступно: www.ubgd.lviv.ua/moodle.

Очна форма навчання організовується університетом шляхом проведення:

- інтерактивних лекцій;
- тренінгових занять;
- практичних занять (майстер-класів);
- дискусій (тематичних, подіумних);
- конференцій (з обміну досвідом, підсумкових, наукових, інтернет-конференцій тощо);
- самостійної роботи у вигляді моніторингу та оцінки результатів пропонованих освітніх змін.

Напрями підвищення кваліфікації: формування і розвиток самозбережувальної поведінки та забезпечення і підтримка психічного здоров'я учасників освітнього процесу, професійний саморозвиток практичного психолога, зокрема:

- поглиблення знання практичних психологів про вікові та індивідуальні форми прояву;

- розвиток навичок стресостійкості, конструктивної комунікації, консультування, укладання профілактичних і психокорекційних та тренінгових програм;
- виявлення впливу особистісних особливостей на характер здійснення практичної діяльності;
- психологічний супровід працівників органів та підрозділів цивільного захисту.

Мета: підвищення методичного та практичного рівнів професійної компетентності практичних психологів, умінь та компетенцій для застосування в професійній діяльності у галузі управління та адміністрування, щодо сприяння їхньому професійному зростанню, розв'язання тактичних задач із ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій, психолого-педагогічний супровід професійного розвитку практичних психологів.

Основні завдання програми:

- ознайомлення з основними положеннями прав, свобод та обов'язками людини і громадянина, поняттями та засадами запобігання і протидії корупції;
- забезпечення розуміння основних напрямів реформ в органах та підрозділах служби цивільного захисту в контексті діяльності служби практичних психологів;
- опрацювання сучасних методик і технологій організації та здійснення консультування щодо професійного розвитку;
- ознайомлення із особливостями надання психологічної підтримки у працівників органів та підрозділів цивільного захисту в процесі їхнього професійного зростання.
- набуття вмій правильно застосовувати вимоги законодавства у вирішенні практичних питань;
- ознайомлення з інноваційними формами професійного розвитку працівників, із специфікою забезпечення і здійснення основ організації ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій.

Перелік компетентностей, що вдосконалюватимуться

Головна ідея підвищення кваліфікації осіб начальницького складу органів та підрозділів служби цивільного захисту полягає в забезпеченні індивідуально-особистісного та професійно-діяльнісного самовдосконалення слухачів на основі активізації їхньої базової освіти, набутого професійного та життєвого досвіду відповідно до індивідуально-особистих інтересів, соціальних запитів держави щодо ефективного виконання посадово-функціональних обов'язків.

Профілі базових компетентностей осіб начальницького складу органів та підрозділів служби цивільного захисту основні індивідуально-особистісні та професійно-діяльнісні якості, необхідні для успішного виконання стратегічної мети та завдань реформування служби цивільного захисту:

Загальні компетентності:

- здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях, вчитися і оволодівати сучасними знаннями, бути критичним і самокритичним та приймати обґрунтовані рішення і генерувати нові ідеї (креативність);
- знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності;
- здатність працювати в команді та реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні;
- навички використання інформаційних і комунікаційних технологій та міжособистісної взаємодії;
- здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності:

- здатність оперувати категоріально-понятійним апаратом психології;
- здатність до ретроспективного аналізу вітчизняного та зарубіжного досвіду розуміння природи виникнення, функціонування та розвитку психічних явищ;
- здатність до розуміння природи поведінки, діяльності та вчинків;
- здатність самостійно збирати та критично опрацьовувати, аналізувати та узагальнювати психологічну інформацію з різних джерел;
- здатність використовувати валідний і надійний психодіагностичний інструментарій, самостійно планувати, організовувати та здійснювати психологічне дослідження;
- здатність аналізувати та систематизувати одержані результати, формулювати аргументовані висновки та рекомендації та організовувати та надавати психологічну допомогу (індивідуальну та групову);
- здатність здійснювати просвітницьку та психопрофілактичну відповідно до запиту, дотримуватися норм професійної етики, до особистісного та професійного самовдосконалення, навчання та саморозвитку.

Вибіркові модулі пропонуються слухачам на вибір за очною, дистанційною і змішаною формами навчання в рамках основних модулів і тем обов'язкової складової програми.

Очікувані результати навчання охоплюють:

Знання і розуміння	<ul style="list-style-type: none"> - розуміти закономірності та особливості розвитку і функціонування психічних явищ в контексті професійних завдань; - здійснювати пошук інформації з різних джерел, у т.ч. з використанням інформаційно-комунікаційних технологій, для вирішення професійних завдань;
--------------------	---

	<ul style="list-style-type: none"> - обирати та застосовувати валідний і надійний психодіагностичний інструментарій (тести, опитувальники, проєктивні методики тощо) психологічного дослідження та технології психологічної допомоги; - пропонувати власні способи вирішення психологічних задач і проблем у процесі професійної діяльності, приймати та аргументувати власні рішення щодо їх розв'язання.
Розвинені вміння	<ul style="list-style-type: none"> - формулювати мету, завдання дослідження, володіти навичками збору первинного матеріалу, дотримуватися процедури дослідження; - складати та реалізовувати план консультативного процесу з урахуванням специфіки запиту та індивідуальних особливостей клієнта, забезпечувати ефективність власних дій; - складати та реалізовувати програму психопрофілактичних та просвітницьких дій, заходів психологічної допомоги у формі лекцій, бесід, круглих столів, ігор, тренінгів, тощо, відповідно до вимог замовника;
Диспозиції (цінності, ставлення)	<ul style="list-style-type: none"> - вживати ефективних заходів щодо збереження здоров'я (власного й оточення) та за потреби визначати зміст запиту до супервізії; - передбачати необхідний рівень індивідуальної безпеки у разі виникнення небезпечних подій; - застосовувати отримані знання правових основ цивільного захисту в практичній діяльності.

2. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Зміст програми

Зміст програми, зокрема цілісний і системний добір модулів і тем, враховує особливості професійної діяльності серед практичних психологів та визначається: вимогами суспільства знань щодо забезпечення у галузі пожежної та техногенної безпеки висококваліфікованими фахівцями; основними напрямами державної політики у даній галузі; Національною рамкою кваліфікації, освітніми стандартами, вимогами до компетентностей практичних працівників; наказом ДСНС України № 849 від 21 грудня 2021 року «Про організацію навчання осіб середнього та старшого начальницького складу

служби цивільного захисту в системі післядипломної освіти ДСНС у 2022 році» та п.2 наказу ДСНС України №НС-193 від 08.04.2022 року «Про навчання в умовах воєнного стану в системі післядипломної освіти ДСНС у 2022 році».

Зміст програми має практичну спрямованість, містить обов'язкову і вибірково складові та охоплює: змістовну, практичну (практико зорієнтовану) і ресурсну (методичну) складові підвищення кваліфікації практичних психологів.

ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ 1. **ЗАГАЛЬНА ПСИХОЛОГІЯ. ПІЗНАВАЛЬНІ ПРОЦЕСИ.**

Тема 1.1.1. Нормативно-правове регулювання забезпечення психологічної допомоги учасникам АТО та ООС, а також працівникам, які перебували в екстремальних умовах. Нормативно-правові акти, що регулюють реабілітаційні заходи учасників АТО ООС, а також працівників, які перебували в екстремальних умовах.

Цільова програма з фізичної, медичної, психологічної реабілітації і соціальної та професійної реадaptaції учасників антитерористичної операції осіб, які брали участь у здійсненні заходів із забезпечення національної безпеки і оборони, стримування збройної агресії Російської Федерації в Донецькій та Луганській областях, забезпеченні їх здійснення на період до 2022 року (постанова Кабінету Міністрів України від 05 грудня 2018 р № 1021); Положення про психологічну реабілітацію військовослужбовців Збройних Сил України, які брали участь в антитерористичній операції, під час відновлення боєздатності військових частин (підрозділів). Положення про психологічну реабілітацію військовослужбовців (наказ Міністерства оборони України від 09.12.2015); Стандарт медичної допомоги при посттравматичному стресовому розладі (ПТСР); Уніфікований клінічний протокол первинної, вторинної (спеціалізованої) та третинної (високоспеціалізованої) медичної допомоги «Реакція на важкий стрес та розлади адаптації. Посттравматичний стресовий розлад.

Аналіз діяльності соціальних структур та установ (центри соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді, центри зайнятості, управління праці та соціального захисту населення, управління культури і туризму, управління освіти, управління молоді та спорту, територіальні центри соціального обслуговування (надання соціальних послуг), кризові центри, центри ранньої соціальної реабілітації, центри соціально-психологічної реабілітації, спеціалізовані реабілітаційні центри, військові госпіталі, притулки, лікувальні й спеціалізовані заклади, громадські організації, об'єднання волонтерів та ін.).

Міжнародний досвід надання психологічної допомоги учасникам бойових дій.

Тема 1.1.2. Охорона психічного здоров'я в юридичному аспекті. Кордони компетенції роботи психологів з людиною, яка переживає наслідки психічної травми.

Закони, які регулюють умови надання психіатричної допомоги. Підстави проведення психодіагностики, спрямованої на визначення наявності ПТСР у працівників та необхідності направлення на психіатричне лікування. Застосування основних засад надання психологічної допомоги особам, які пережили психотравмуючі події: освітній (ознайомлення з її наслідками, обговорення матеріалів, які стосуються проблеми посттравматичного стресового розладу (ПТСР), холістичний (цілісний підхід до надання допомоги, включаючи річні напрями - фізичні навантаження, здоровий спосіб життя, розвиток духовної сфери), соціальний (соціальна підтримка та ресоціалізація учасників бойових дій), терапевтичний (надання психотерапевтичної допомоги для інтеграції травматичного досвіду).

Спектр діяльності психолога, що реалізується у конкретних функціях: дослідницько-прогностичній, нормотворчій, діагностичній, консультативній, корекційно-розвиваючій, управлінській, інтерактивній.

Тема 1.1.3. Порядок отримання психологічної та психіатричної допомоги у закладах охорони здоров'я МВС України (алгоритм взаємодії з центрами з ЦПД та ППВ спеціалізованих лікувально-профілактичних закладів МОЗ України щодо комплексної роботи з учасниками АТО та ООС).

Основні етапи організації і проведення заходів медико-психологічної реабілітації професійний відбір, супровід під час виконання професійних обов'язків, лікування; в медичних закладах, соціальна та трудова адаптація після звільнення. Форми психологічної та психіатричної реабілітації (превентивна, клінічна, функціональна і психологічна реабілітація). Заходи психологічної та психіатричної реабілітації (психодіагностика, психотерапія, психокорекція, фізіотерапія, тренінги, аутотренінги).

Сутність міжвідомчого єдиного підходу до реабілітації учасників АТО та ООС, здатного забезпечити безперервність та ефективність відновлення фізичних, психологічних і соціальних функцій для повернення до виконання професійних обов'язків або соціальної та трудової адаптації.

Тема 2.1. Система відбору та формування психологічної готовності працівників правоохоронних органів до виконання професійних обов'язків в екстремальних (бойових) умовах.

Поняття, завдання та етапи професійно-психологічного відбору. Поняття психологічної готовності до ризику та роботи в екстремальних умовах.

Психодіагностичні методи професійно-психологічного відбору працівників для роботи в екстремальних (бойових) умовах.

Тема 2.4. Психологічні особливості роботи з працівниками правоохоронних органів після психотравмуючих ситуацій (пошук, ідентифікація та евакуація тіл загиблих).

Поняття і сутність спрямованості особистості, спрямованість особистості, її роль у життєдіяльності людини.

Психологія як наука про виникнення, функціонування і розвиток психіки. Становлення предмета психології. Напрями наукової психології у Західній Європі й США: психоаналіз, біхевіоризм, гештальтпсихологія, когнітивна психологія.

гуманістична психологія. Розвиток вітчизняної психології (Л.Виготський, Б.Ананьєв, Г.Костюк, О.Леонт'єв, С.Рубінштейн, Д.Узнадзе та ін.). Основні групи методів психології. Основні розділи психології.

Тема 1.1.2. Соціальна психологія.

Тема 2. Поняття соціального типу і соціального характеру.

Соціально-психологічний підхід до розуміння особистості. характеристика основних типів особистості, проблема типології особистості в соціально-психологічній науці .

Тема 1.1.3. Вікова психологія.

Тема 3. Особистість практичного психолога.

Критерії професійної придатності практичного психолога, модель особистості практичного психолога, вміння спілкуватися з клієнтом - стрижнева спеціальна здібність практикуючого психолога, формування особистості практикуючого психолога у ЗВО.

Поняття віку. Вікові класифікації психічного розвитку. Актуальні проблеми психолого-педагогічного дослідження розвитку особистості. Онтогенетична теорія Л.С.Виготського. Соціальна ситуація, провідна діяльність психологічні новоутворення як критерії психологічного розвитку особистості.

Психіка як об'єкт психології. Умовні й безумовні рефлекси. Перша та друга сигнальні системи. Особливості й форми прояву психіки в поведінці: інстинкти, навички, інтелектуальна поведінка. Спілкування і «мова» тварин. Умови переходу до вищої форми відображення — людської свідомості. Роль праці та спілкування у виникненні свідомості. Суть відмінностей психіки тварин і людини. Свідомість і мовлення. Свідомість і несвідоме. Рівні прояву неусвідомлюваних психічних явищ. Перед свідоме, підсвідоме, над свідоме.

Тема 1.1.4. Психодіагностика.

Тема 2.5. Психологічні особливості роботи з працівниками правоохоронних органів, які перебували в умовах вимушеної ізоляції.

Основні цілі та види діяльності практичного психолога, характеристика просвітницько-пропагандистської діяльності, просвітницько-пропагандистська робота у різних сферах психологічної практики.

Поняття про увагу як особливу форму психічної активності. Фізіологічна основа уваги. Класифікація видів уваги. Характеристика основних властивостей уваги. Індивідуальні відмінності уваги. Неуважність та її причини. Значення уваги в професійній діяльності психолога. Загальна характеристика пізнавальних процесів. Поняття про відчуття. Фізіологічна основа відчуттів. Основні властивості відчуттів. Чутливість аналізаторів, пороги чутливості. Класифікація і різновиди відчуттів. Больові відчуття. Індивідуальні відмінності відчуттів, їх діагностика. Поняття про сприймання. Фізіологічна основа сприймання. Характеристика основних властивостей сприймання. Види сприймання. Поняття про ілюзії та галюцинації. Індивідуальні відмінності сприймання, їх діагностика. Відчуття та сприймання в професійній діяльності лікаря.

Поняття про пам'ять. Психологічні теорії пам'яті. Класифікація видів пам'яті та їх взаємозв'язок. Характеристика основних процесів пам'яті. Запам'ятовування та його різновиди. Умови ефективного запам'ятовування. Збереження, умови збереження інформації. Відтворення та його різновиди. Забування та його причини. Індивідуальні відмінності пам'яті, їх діагностика та розвиток. Пам'ять в професійній діяльності лікаря.

Поняття мислення та розуміння його специфіки у порівнянні з безпосереднім чуттєвим відображенням. Соціальна природа мислення. Основні теорії мислення. Психологічна характеристика мислення як процесу вирішення задач. Поняття проблемної ситуації. Розумові операції як основні механізми мислення. Логічні форми мислення. Класифікація видів мислення. Індивідуальні відмінності мислення, їх діагностика та розвиток. Прояв інтелектуальних здібностей у професійній діяльності психолога.

Поняття про уяву та її своєрідність як пізнавального процесу. Фізіологічна основа уяви. Класифікація видів уяви, їх характеристика. Мрія як особливий вид уяви. Прийоми створення образів уяви. Уява і особистість. Уява в професійній діяльності психолога.

Тема 1.1.5. Організація психологічної служби.

Тема 5. Кризи віку дорослості.

Криза тридцяти років, моделі поведінки жінок, моделі поведінки чоловіків, криза середини життя, розвиток сімейних стосунків в дорослому віці, проблема самотності, розвиток дружніх стосунків в період дорослості.

Поняття про увагу. Фізіологічні основи уваги. Механізми мозкової діяльності, що забезпечують зосередження на об'єкті. Домінанта (А.Ухтомський). Орієнтовна діяльність і увага. Характеристика уваги: стійкість, переключення, розподіл, обсяг. Види уваги: мимовільна, довільна, післядовільна. Взаємозв'язок якостей уваги і властивостей нервової системи.

Поняття про мислення. Мислення і чуттєве пізнання. Операції мислення: порівняння, аналіз, синтез, абстракція, конкретизація, узагальнення. Форми мислення: поняття, судження, умовивід. Класифікація видів мислення.

Поняття про пам'ять. Види пам'яті. Класифікація пам'яті: за модальністю (наочно-образна, рухова, емоційна, словесно-логічна), тривалістю зберігання (миттєва, короткочасна, проміжна, довгострокова), цілями діяльності (мимовільна, довільна). Процеси пам'яті. Умови і прийоми підвищення ефективності пам'яті.

Тема 1.1.6. Вступ до спеціальності.

Тема 6. Основи сучасної психодіагностики.

Предмет психодіагностики та її зв'язок з іншими науками, виникнення і етапи розвитку психодіагностики, поняття професійних і аматорських тестів у психодіагностиці.

Поняття про почуття. Функції почуттів. Фізіологічні основи почуттів.

Форми переживання почуттів. Емоції. Класифікація емоцій. Емоційний тон почуттів. Емоційні стани. Афекти. Настрій. Емоційний стрес, тривожність. Емоційні властивості особистості.

Соціальна обумовленість людський почуттів. Почуття й особистість. Вищі почуття: моральні, інтелектуальні, естетичні, практичні.

Тема 1.1.7. Психокорекція.

Тема 2.7. Робота з горем і відчуттям провини. Психологічна допомога при втратах та переживання горя.

Тренінг як форма психологічного впливу. Теоретичні основи тренінгової роботи, методичні аспекти проведення тренінгу, методика проведення тренінгу, правила роботи групи, основні принципи організації і роботи тренінгової групи.

Тема 1.1.8. Практикум з психології.

Робота з внутрішніми конфліктами особистості за допомогою арт-терапевтичних технік (маско-терапія, музико-терапія).

ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ 2.
ОСОБИСТІТЬ. СПІЛКУВАННЯ.

Тема 2.1. Основи психологічного консультування.

Тренінг розвитку психологічних ресурсів особистості у складних життєвих обставинах.

Співвідношення поняття «особистість» з поняттями «індивід», «людина», «індивідуальність», «суб'єкт». Склад і структура особистості. Загальна характеристика онтогенезу психічного розвитку особистості. Мотиваційна сфера особистості. Потреби. Мотиви. Види мотивів. Потяги й схильності. Інтереси. Переконавання і світогляд. Установка особистості. Спрямованість особистості. Образ «Я» як установка особистості. Самооцінка та її роль у становленні самосвідомості особистості.

Тема 2.2. Основи дефектології та психіатрії.

Темперамент. Поняття про темперамент. Фізіологічні основи темпераменту. Класифікація темпераменту та типологічні якості особистості. Темперамент та діяльність. Індивідуальний стиль діяльності. Характер. Характер та темперамент. Структура характеру. Психологічні особливості виховання та самовиховання характеру.

Тема 2.3. Практикум з психокорекції.

Тема 2.3. Психологічна допомога в екстремальних (бойових) ситуаціях. Поняття психологічної допомоги та кризової інстервенції.

Базові навички психокорекції; Складні навички психокорекції; Структурні складові психокорекційного процесу;

Основні напрямки в сучасній психокорекційній практиці; Можливості використання проєктивних технік у психокорекції; Психокорекція особистісних розладів; Психокорекція труднощів міжособистісної взаємодії; психокорекція кризових станів; Психокорекція психосоматичних розладів; Психокорекція сімейних та подружніх стосунків; Психокорекційна робота з дітьми та підлітками. Складання психокорекційних програм.

Тема 2.4. Тренінг професійного зросту.

Поняття про діяльність. Діяльність та імпульсивна поведінка. Діяльність як зовнішня (фізична) і внутрішня (психічна) активність. Роль діяльності в становленні особистості. Структура діяльності людини: мета, мотиви, дії. Дія як процес, спрямований на досягнення поставленої мети. Дія і рух. Види дій. Інтеріоризація екстеріоризація дій. Опанування діяльністю. Навички і вміння. Звички. Формування діяльності. Основні види діяльності (праця, навчання, гра) та їх психологічна характеристика.

Тема 2.5. Тренінг профілактики конфліктів.

Пошук власних ресурсів. Популяризація тренінгу, як форми навчання, та методів розв'язання конфліктів; розвиток навичок довірливого спілкування в учасників тренінгу; активізація творчого пошуку та досвіду учасників тренінгу; створення доброзичливої, довірливої атмосфери в підрозділі.

Тема 2.6. Технологія психотренінгу.

Види тренінгу. Мета та завдання, які повинен вирішувати тренінг. Склад тренінгу.

Тема 2.7. Тренінг комунікативності.

Вступна та основна частина тренінгу. Основні різновиди ігрових імітаційних методів активізації навчально-пізнавальної діяльності тренінгу. Заключна частина тренінгу.

Тема 2.8. Мотиваційний тренінг.

Перцептивна сторона спілкування. Зміст та ефекти сприйняття. Інтерпретація поведінки іншої людини. Ефекти «ореола» і стереотипізації у сприйнятті іншої людини. Комунікативна сторона спілкування. Спілкування як обмін інформацією. Специфіка обміну у комунікативному процесі. Засоби комунікації. Вербальна та невербальна комунікація, бар'єри непорозуміння та їх подолання. Інтерактивна сторона спілкування. Місце взаємодії у структурі спілкування, типи взаємодії.

Спілкування людей у групах. Групи та їх класифікація. Види груп. Колектив як вища форма розвитку групи. Міжособистісні стосунки у групах і методи їх.

Тема 2.9. Екстремальна психологія.

Тема 2.9. Гостра реакція на стрес, посттравматичний стресовий розлад, розлади адаптації у працівників правоохоронних органів, які перебували в екстремальних (бойових) умовах.

Застосування символдраматичних та тілесних технік у діяльності психолога ДСНС.

Задачі екстремальної психології. Методи екстремальної психології. Програма і методика вивчення психологічних особливостей особового складу ДСНС України (на прикладі працівників аварійно-рятувальних підрозділів ДСНС України).

Основні поняття, що використовуються в межах екстремальної психології, їх семантичний та феноменологічний аналіз. Семантичний та феноменологічний аналіз понять “стрес”, “психологічний стрес”, “психічна напруженість” та “емоційний стрес”. Диференціація стресу, емоційних станів та стомлення. Семантичний диференціал понять “стрес”, “психічне вигорання” та “посттравматичний стрес”. Професійний стрес у працівників ДСНС України.

Орієнтовний розподіл годин за видами діяльності

Назви тем	Кількість годин (денна форма)						
	Загальний обсяг	Аудиторних					Самостійна робота
		Всього	у тому числі				
			Лекції	Практичні	Семінари	Лабораторні	
1	2	3	4	5	6	7	8
<u>Змістовий модуль 1. Загальна психологія. Пізнавальні процеси.</u>							
Тема 1. Загальна психологія.	6	4	2	2	-	-	2
Тема 2. Соціальна психологія.	7	6	2	4	-	-	1
Тема 3. Вікова психологія.	5	4	2	2	-	-	1
Тема 4. Психодіагностика.	5	4	2	2	-	-	1
Тема 5. Організація психологічної служби.	5	4	2	2	-	-	1
Тема 6. Вступ до спеціальності.	5	4	2	2	-	-	1
Тема 7. Психокорекція.	7	6	-	6	-	-	1
Тема 8. Практикум з психології.	8	6	-	6	-	-	2
<i>Разом за змістовим модулем 1</i>	<i>48</i>	<i>38</i>	<i>12</i>	<i>26</i>	<i>-</i>	<i>-</i>	<i>10</i>
<u>Змістовий модуль 2. Особистість. Спілкування.</u>							
Тема 6. Основи психологічного консультування.	8	6	-	6	-	-	2
Тема 7. Основи дефектології та психіатрії.	8	6	-	6	-	-	2
Тема 8. Практикум з психокорекції.	9	8	-	8	-	-	1
Тема 9. Тренінг професійного зросту.	11	10	2	8	-	-	1
Тема 10. Тренінг профілактики конфліктів.	9	8	-	8	-	-	1
Тема 11. Технологія психотренінгу.	9	8	-	8	-	-	1
Тема 12. Тренінг комунікативності.	9	8	-	8	-	-	1
Тема 13. Мотиваційний тренінг.	15	8	-	8	-	-	7
Тема 14. Екстремальна психологія.	9	8	-	8	-	-	1
<i>Разом за змістовим модулем 2</i>	<i>87</i>	<i>70</i>	<i>2</i>	<i>68</i>	<i>-</i>	<i>-</i>	<i>17</i>
Усього годин за Освітньою програмою	135	108	14	94	-	-	27

3. СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Нормативно-правові документи:

1. Конституція України // Відомості Верховної Ради України. – 1996 р. - №30.- ст.141.
2. Кодекс цивільного захисту України від 02 жовтня 2012 року.
3. Цивільний кодекс України від 16.01.2003 року.
4. Кодекс України про адміністративні правопорушення від 7 грудня 1984р. //Відомості Верховної Ради. Української РСР. – 1984.
5. Кодекс адміністративного судочинства України від 6 липня 2005р. //Відомості Верховної Ради України. - 2005.
6. Кримінальний кодекс України від 05.04.2001 № 2341-III. Дата оновлення: 01.09.2022 р. Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2001, № 25-26, ст.131
7. Закон України «Про охорону праці» від 14 жовтня 1992 року.
8. Закон України «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту» від 22 жовтня 1993 року (зі змінами та доповненнями станом на 01 червня 2022 року).
9. Закон України «Про соціальний і правовий захист військовослужбовців та членів їх сімей» від 20 грудня 1991 року (зі змінами та доповненнями станом на 01 червня 2022 року).
10. Закон України «Про засади запобігання та протидії дискримінації в Україні» від 06.09.2012 року.
11. Закон України «Про запобігання корупції». від 14 жовтня 2014 року.
12. Законодавство України «Про соціальний захист населення». К. –2005. 488с.
13. Постанова Кабінету Міністрів України від 11 липня 2013 № 593 «Про затвердження Положення про порядок проходження служби цивільного захисту особами рядового і начальницького складу».
14. Постанова Кабінету Міністрів України від 09 січня 2014 № 11 редакція від 24.12.2019 «Про затвердження Положення про єдину державну систему цивільного захисту».
15. Постанова Кабінету Міністрів України від 16 грудня 2015 № 1052 «Про затвердження Положення про Державну службу України з надзвичайних ситуацій».
16. Постанова Кабінету Міністрів України від 27.12.2017. № 1057 «Про затвердження Порядку проведення психологічної реабілітації учасників антитерористичної операції та постраждалих учасників Революції Гідності».
17. Постанова Кабінету Міністрів України від 12.07.2017 № 497 «Про затвердження Порядку використання коштів, передбачених у державному бюджеті для здійснення заходів із психологічної реабілітації учасників антитерористичної операції та постраждалих учасників Революції Гідності».
18. Наказ МВС України від 31.08.2017 № 747 «Про затвердження Порядку психологічного забезпечення в Державній службі України з надзвичайних ситуацій».

19. Наказ МВС України від 31.10.2019 №916 «Про затвердження типової навчальної програми підвищення кваліфікації».
20. Наказ ДСНС України від 01 січня 2021 № 1 «Про затвердження інструкцій та типових інструкцій з діловодства».
21. Розпорядження Кабінету Міністрів України від 27 грудня 2017 № 1018-р «Про схвалення Концепції розвитку охорони психічного здоров'я в Україні на період 2030 року».

Основна література:

1. Баклицький І.О. Психологія праці: Підручник. – К.: Знання, 2008 – 655с.
2. Бут В.П., Вареник В.В. Методичні рекомендації по особливостях професійного відбору до Оперативно-рятувальної служби цивільного захисту МНС України. – К.: МНС України, 2004. – 133 с.
3. Галян О. І. Експериментальна психологія: навч. посіб. / О. І. Галян, І. М. Галян. – К.: Академвидав., 2012. – 400 с. – (Серія «Альма-матер»).
4. Макаревич О.П. Психологічна підготовка особистості до поведінки у складних ситуаціях: Навчально – методичний посібник. – К.: ВГІ НАОУ, 2000. – С. 77-78.
5. Психологічна діагностика посттравматичних стресових станів: Навчально – методичний посібник. - Харків, 1988. – 67 с. 125.
6. Психологічне забезпечення психічного і фізичного здоров'я: Навчальний посібник /М.С. Корольчук, В.М. Крайнюк, А.Ф. Косенко, Т.Г. Кочергіна / За заг. ред. Корольчука М.С. – К.: «ІНКОС», 2002. – 272 с.
7. Психодіагностика. Психологічний практикум : навч. посіб. / Баклицька О. П., Баклицький І. О., Сірко Р. І., Слободяник В. І. – Львів : Сполом, 2015. – 464 с.
8. Цигульська Г.Ф. Загальна та прикладна психологія. Як допомогти собі та іншим. Курс лекцій. Навчальний посібник. – К.: Наукова думка. – 2000. – 189с.
9. Заброцький М.М. Основи вікової психології. Навчальний посібник. – Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2004. – 112 с.
10. Кузікова С.Б. Теорія і практика вікової психокорекції. Навчальний посібник . – Суми .ВТД «Університетська книга» ; 2006. – 384с.
11. Москаленко В.В. Соціальна психологія: Підручник. – К: Центр навч. літ-ри, 2005. – 624с.
12. Корольчук М.С., Осьодло В.І. Психодіагностика. Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів / За заг.ред. М.С. Корольчука. -К.:Ельга, Ніка-центр, 2004.-400с.
13. Власова О. І. Педагогічна психологія. Навчальний посібник – К. 2005.- 400с.
14. Вікова та педагогічна психологія . Навчальний посібник // О. В. Скрипченко, Л. В. Долинська, З. В. Огороднійчук та ін. 2- ге вид. К. 2007.- 344 с.
15. Литовченко Ніна Федорівна. Професійно-орієнтований тренінг самопізнання та саморегуляції: Навч.- метод. матеріали для тренінгових занять студ. психологів / Ніжинський держ. ун-т ім. Миколи Гоголя. — 2.вид., випр. — Ніжин : НДУ ім. М.Гоголя, 2005. — 72с.

16. Яценко Тамара Семенівна . Основи глибинної психокорекції: феноменологія , теорія і практика: - К.2006. 382с.
17. Цимбалюк І.М. Психологічне консультування та корекція. Навчальний посібник.- К.:ВД «Професіонал», 2005. 656с.
18. Психологу для роботи: діагностичні методики: збірник [Текст] / [уклад.: М. В. Лемак, В. Ю. Петрище]. – Вид. 2-ге виправл. – Ужгород: Видавництво О. Гаркуші, 2012. – 616 с.: іл.
19. Моргун В. Ф., Тітов І. Г. Основи психологічної діагностики. Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів. 2-е вид. – К.: Видавничий Дім «Слово», 2012. – 464 с.
20. Деніел Канеман. Мислення швидко і повільне.- К. :Наш формат, 2017 - 480с.
21. Келлі Макгонігал. Сила волі. Шлях до влади над собою. – К.: Наш формат,2017. – 264с.
22. Джордан Оренбург. Як накали не помилятися. Сила математичного мислення. – К.: Наш формат, 2017 – 408с.
23. Варій М. Й., Козяр М. М., Коваль М. С. Військова психологія і педагогіка: Посібник. Львів, 2003.
24. Ішмуратов М. Н. Конфлікт і згода. — К., 1996.
25. Москаленко В.В. Соціальна психологія. Підручник. – К.: Центр учбової літератури, 2008. – 688 с.

Електронні ресурси

1. <http://www.rada.kiev.ua/>—офіційний сайт Верховної Ради України
2. <http://www.kmu.gov.ua>—офіційний сайт Кабінету Міністрів України
3. <http://www.minjust.gov.ua>—офіційний сайт Міністерства юстиції України
4. <http://www.mlsp.gov.ua>—офіційний сайт Міністерства соціальної політики України
5. <http://www.pfu.gov.ua>—офіційний сайт Пенсійного фонду України
6. <http://nads.gov.ua>—офіційний сайт Національного агентства України з питань державної служби
7. <http://www.social.org.ua>—офіційний сайт Фонд соціального страхування від нещасних випадків на виробництві та професійних захворювань України
8. <http://www.fse.gov.ua>—офіційний сайт Фонду соціального страхування з тимчасової втрати працездатності
9. <http://www.ispf.gov.ua>—офіційний сайт Фонду соціального захисту інвалідів
10. <http://www.president.gov.ua>—офіційний сайт Президента України
11. <http://www.dcz.gov.ua>—офіційний сайт Державної служби зайнятості України
12. <http://www.dsns.gov.ua>—сайт Державної служби України з надзвичайних ситуацій
13. <http://www.nau.kiev.ua>—Нормативні акти України

14. Віртуальне навчальне середовище Львівського державного університету безпеки життєдіяльності [Електронний ресурс]. – Доступний з : www.ubgd.lviv.ua/moodle.

Начальник кафедри практичної психології та педагогіки
доктор психологічних наук, доцент
полковник служби цивільного захисту

Роксолана СІРКО